

Proč jsme přistoupili k zvýšení poplatku

Odpadová hospodářství obcí a měst čekají v následujících letech dvě velké zatěžkávací zkoušky a každý s ohledem na danou situaci tak nějak tuší, že bude třeba šetřit. A to buď podporou třídění odpadů s cílem snížit množství směsného odpadu, nebo stanovením vyššího poplatku za odpady tak, aby se za odpady nedoplácelo z rozpočtu.

První zatěžkávací zkouškou je nový zákon o odpadech, který říká, že obce a města s nadlimitním množstvím směsného netříděného odpadu budou za toto nadlimitní množství (viz Tabulka 1 pod článkem) platit rok od roku více peněz (viz Tabulka 2 pod článkem). Jak můžete vidět v Tabulce 2, základní poplatek za skládkování jedné tuny využitelného odpadu bude skoro 4x vyšší. Jestli někdy dávalo smysl třídit odpad, tak je to právě nyní.

Druhá zatěžkávací zkouška je pokles příjmů do obecních a městských pokladen z důvodu opatření proti šíření nemoci COVID-19 a zrušení superhrubé mzdy. Budou-li mít obce a města v rozpočtu méně peněz, neměly by z pozice řádného hospodáře dotovat své odpadové hospodářství, ale měly by veškeré náklady rozvolnit mezi občany. Pro ty by to v souvislosti se zrušenou superhrubou mzdou neměla být taková rána, protože dle slov politiků jim v peněženkách zůstane více peněz. Navíc každá domácnost i nadále bude mít možnost svým ekologickým přístupem získat slevy na poplatku až do výše 70 %. (Pozn.: Systém MESOH pamatuje i na domácnosti, které mají málo odpadu ke třídění, viz video na YouTube „63. díl – Jak funguje Motivační systém MESOH“).

Další otázka zní: Neodradí vyšší poplatek ty zodpovědné od poctivého třídění odpadů a od snižování jejich produkce? V každé obci jsou ekologicky zodpovědní občané, kteří třídí a snižují produkci odpadů. Z pohledu obce díky za ně. Jejich náklady jsou většinou nižší než poplatek, který obci za odpady platí. Druhým extrémem jsou občané, co si za vše tzv. zaplatí. Díky evidenčnímu systému obslužených popelnic víme, že v mnoha případech jsou náklady na svoz jejich popelnic několikanásobně vyšší než poplatek, který za odpady platí. To je dáno tím, že se poplatek stanovuje z průměrné hodnoty (tj. ze součtu nízkých nákladů zodpovědných občanů a nadprůměrných nákladů těch nezodpovědných).

Díky snaze zodpovědných občanů platí ti nezodpovědní za svoji nadprůměrnou produkci netříděných odpadů neadekvátně nižší poplatek a rozhodně si za svoji pohodlnost nezaplatí v plné výši. Naopak ti zodpovědní na tyto občany doplácí. Bezesporu lze říct, že zvýšení poplatku je především v zájmu těch zodpovědných, protože nezodpovědní si za svoji pohodlnost zaplatí více a díky tomu, je možné zodpovědným udělit větší slevy na poplatku.

Shrnutí a doporučení: Ty, kteří se chovají zodpovědně a svým přístupem snižují náklady za odpady, je třeba formou slevy na poplatku za odpady náležitě ocenit, podporovat a motivovat k lepším výsledkům. Ty, kteří se chovají neekologicky a svým přístupem zvyšují náklady za odpady, je třeba nechat zaplatit za jejich reálné náklady a zvýšením poplatku je upozornit, že jejich chování je dlouhodobě neudržitelné.

Jistě se najdou stěžovatelé, kterým se zdražení nebude zamlouvat, a tak si pojdme odpovědět na nejčastější dotazy z obcí, kde již zdražení proběhlo.

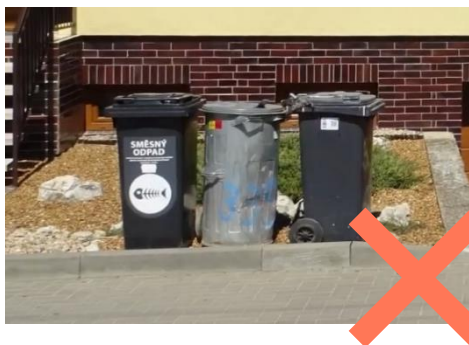
1. Přichází doba, kdy je třeba šetřit a obec vyhazuje peníze za nové nádoby, či jiné služby, které nejsou nezbytné k zajištění svozu odpadů. Tak se chová řádný hospodář?
2. Jak si obec může dovolit dávat lidem slevy na poplatku, když rostou náklady na odpadové hospodářství?
3. Řada občanů je zasažena COVID opatřeními a obec jim „pomůže“ zvýšením poplatku za odpady?

Jestliže dnes není z čeho investovat, v budoucnu budou v důsledku rostoucího poplatku za skládkování investice ještě nereálnější a rok od roku budou celkové náklady vyšší a vyšší. Právě dnes je třeba systém optimalizovat tak, aby klesalo množství netříděného odpadu. **Žádná optimalizace se však neobejde bez investice.**

Dále je třeba si uvědomit, že problém rostoucích nákladů neprohlubují zodpovědní občané, kteří třídí a produkuje málo odpadů, ale ti nezodpovědní, kteří svou pohodlností vytvářejí nadprůměrné množství netříděného odpadu, jehož cena bude v letech několikanásobně růst. Díky nízkému poplatku má řada lidí pocit, že odpady mají malou hodnotu, a proč tedy ztrácet drahocenný čas jejich tříděním. Je třeba všem nastavit zrcadlo a v rámci možností nechat každého za svoji pohodlnost zaplatit reálný poplatek nebo naopak udělit každému slevu za jeho svědomitý přístup. Každý ale musí mít možnost ovlivnit výši svého poplatku svým přístupem. **Jestliže má každý možnost dosáhnout 70% slevy, jakou ještě větší pomoc lidem během COVID období poskytnout?**

Je třeba motivační systém a jeho principy přestat brát jen jako bonusový systém pro třídící občany. S ohledem na přicházející změny bude motivační systém jedním z hlavních nástrojů v boji s nadprůměrnou (drahou) produkcí netříděného odpadu, který kromě toho, že musí i nadále pozitivně motivovat (a to stále intenzivněji), musí začít nastavovat zrcadlo těm, kteří do budoucna představují hrozbu v podobě rostoucích nákladů na straně netříděných odpadů. Nově je třeba doplácet náklady za nezodpovědné občany. Ti si za svoji pohodlnost musí zaplatit v maximální možné výši. Netřídění odpadů je, a především v budoucnu bude luxusem, za který bude nutné zaplatit.

Plošné snížení poplatku je pěkné gesto, bohužel ale obtěžkané vysokým úrokem, který bude v budoucnu třeba splácet.

Jedinou možnou cestou je zvýšení poplatku za odpady a stanovení dostatečné slevy na poplatku pro občany, kteří si to na základě svého ekologicky uvědomělého přístupu zaslouží! Každý má možnost svým přístupem k nakládání s odpady ovlivnit, kolik peněz ve výsledku za odpady zaplatí. Držení nízkého poplatku je nespravedlivé vůči zodpovědným a uvědomělým občanům s malou produkcí odpadů. Pokud všichni zaplatí skoro stejný poplatek, proč se snažit snižovat produkci odpadů a lépe třídít?

Tabulka 1: Limity množství zbytkového odpadu (t/obyvatel obce (města) za rok)

Rok	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Množství odpadu na obyvatele v tunách	0,2	0,19	0,18	0,17	0,16	0,15	0,14	0,13	0,12

Tabulka 2: Výše poplatku za uložení 1 t odpadu na skládku dle typu odpadu v Kč

Dílčí základ poplatku za ukládání	Poplatkové období v roce										
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030 a dále
využitelných odpadů	500	800	900	1000	1250	1500	1600	1700	1800	1850	1850
zbytkových odpadů	500	500	500	500	500	500	600	600	700	700	800